

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 24/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna, om ändring av lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringsar och om ändring av 22 § i lagen om bekämpning av flyghavre

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 10 november 2009 en proposition med förslag till lagar om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna, om ändring av lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringsar och om ändring av 22 § i lagen om bekämpning av flyghavre (RP 232/2009 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning och bestämde samtidigt att förvaltningsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Esko Laurila, jord- och skogsbruksministeriet

- lagstiftningsråd Auli Valli-Lintu, finansministeriet
- specialmedarbetare Jarkko Huovinen, Finlands Kommunförbund
- direktör Olli-Pekka Väänänen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- justitieministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- Landsbygdsverket
- Norra Österbottens arbets- och näringscentral
- samkommunen Kainuun maakunta
- Södra Karelens landskapsförbund
- ProAgria Farma.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna. Genom den föreslagna lagen upphävs den nuvarande lagen om förvaltningen av landsbygdsnäringsar i kommunerna. Den förpliktar en kommun att tillsammans med andra kommuner inrätta ett

samarbetsområde för landsbygdsförvaltningen, om det inte går att bilda en funktionell helhet inom dess område på något annat sätt. En funktionell helhet består av ett område där det finns minst 800 lantbruksföretagare och där uppgifter-

na sköts av en gemensam ledning och minst fem anställda.

I lagen föreskrivs om undantag från samarbetsförpliktelsen. Undantagen ska särskilt gälla situationer där man inte kan bilda en funktionell helhet på grund av skärgård eller långa avstånd i Lappland och Kajanaland eller om undantag behövs för att trygga språkliga rättigheter. I lagen ingår också bestämmelser om kommunens möjlighet att söka förhandsbesked om undantaget är tillämpligt.

I lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar och i lagen om bekämpning av flyghavre föreslås vissa ändringar som har att göra med reformen av lagstiftningen om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna. Samtidigt genomförs de ändringar som föranleds av reformen av regionförvaltningen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2010.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Den bärande tanken i propositionen är att det för de uppgifter inom landsbygdsförvaltningen som redan nu hör till kommunerna ska bildas funktionella helheter bestående av minst 800 verksamma lantbruksföretagare och att uppgifterna ska skötas av minst fem personer under en gemensam ledning. I de flesta fall är lantbruksföretagarna för tillfället färre än 400 i ett område och det finns högst två tjänsteinnehavare för att sköta uppgifterna.

EG-lagstiftningen kräver att de uppgifter som hänför sig till processen med jordbrukarstöd differentieras så att en enskild tjänsteinnehavare inte svarar för fler uppgifter än en för att godkänna, betala ut eller bokföra utgifter som debiteras Europeiska gemenskapen och att ingen av uppgifterna utförs utan övervakning. Regeringen anser att en differentiering av uppgifterna kräver att minst fem personer deltar i den administrativa processen i kommunen.

Kommunerna förpliktas att sammanföra uppgifterna till större och effektivare funktionella helheter där kommunerna bildar samarbetsområden. Inom varje samarbetsområde har en kommun i området eller en samkommun ansvar för att ordna med uppgifterna.

Sammanföring av landsbygdsförvaltningens uppgifter till större enheter

Tanken är att det i hela landet, med undantag av Åland, ska finnas sammanlagt högst 80 kommuner eller samkommuner med ansvar för att ordna med uppgifterna. Enligt 4 § i lagförslag 1 krävs det för en sådan funktionell helhet som ska sköta landsbygdsförvaltningens uppgifter minst 800 fysiska personer eller sammanslutningar som har ansökt om jordbruksstöd. Enligt 5 § kan man avvika från detta under vissa förutsättningar.

Förvaltningsutskottet vill inte att reformen leder till en upplösning av redan etablerat och ändamålsenligt samarbete mellan kommuner, utan att möjligheten att avvika från 4 § 1 mom. tillämpas flexibelt och med hänsyn till särdragen i varje enskilt område. Det är särskilt viktigt för närhetsprincipen när tjänster sammanförs enligt målen i propositionen och stödnätverket ohjälpligt glesnar.

I propositionens motivering sägs det att ett riksomfattande utvecklingsprojekt kommer att upprättas för att stödja kommunerna i att bilda samarbetsområden och starta upp verksamheten. Utskottet tillstyrker projektet.

Hur landsbygdsförvaltningen ska ordnas

Enligt 4 § i lagförslag 1 ska landsbygdsförvaltningen inom kommunens område ordnas så att minst fem tjänsteinnehavare eller anställda har hand om uppgifterna under en allmän ledning

och att en av dem leder enheten på heltid. Enligt 5 § får man avvika från kraven under vissa förutsättningar, men också då ska uppgifterna skötas av minst tre tjänsteinnehavare eller anställda under en allmän ledning och en av dem ska leda enheten på heltid och minst fem tjänsteinnehavare eller anställda delta i uppgifterna.

I förvaltningsutskottet ögon är det en stelbent lösning att lagstifta om antalet tjänstemän och begränsar kommunernas självbestämmanderätt. Därför är det viktigt att kommunerna bestämmer hur de ordnar med sina uppgifter inom de ramar som lagförslaget medger. Utskottet tillstyrker att kommunerna slår ihop landsbygdsförvaltningen till exempel med landsbygdsutvecklingen och miljöhälsovården med förvaltningen av avbytarservice för lantbruksföretagare. Det går för sig eftersom den personal som har hand om landsbygdsförvaltningen med undantag av enhetens ledning inte behöver sköta jobbet på heltid.

Förvaltningsutskottet omfattar en del sakkunnigas syn att 4 § i lagförslag 1 inte kräver att enhetens ledning uteslutande ska arbeta med landsbygdsförvaltning. Om enheten har hand om också annat än landsbygdsförvaltning, till exempel just landsbygdsutveckling eller miljöhälsovård eller avbytarservice för lantbruksföretagare, faller det sig naturligt att enhetens chef de facto också har hand om ledningsuppgifterna inom respektive sektor.

Myndighetssamarbete

Utskottet poängterar att det är särskilt viktigt att de kommande närings-, trafik- och miljöcentralerna deltar i styrningen av arbetet i kommunerna. Det är av central betydelse för landsbygdsförvaltningen att samarbetet mellan kommuner och centraler fungerar. De kommunala landsbygdsnäringsmyndigheternas kompetens behö-

ver utvecklas och det gör sig enklast om Landsbygdsverket direkt ordnar utbildning för dem.

Nödvändiga ändringar i enskilda paragrafer

Förvaltningsutskottet fäster jord- och skogsbruksutskottets uppmärksamhet vid en del ändringar som behöver göras i paragraferna enligt sakkunniga som utskottet hört:

1. Lag om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna

1 §. Tillämpningsområde. Det skulle vara naturligare att definiera lagens tillämpningsområde utifrån begreppet landsbygdsförvaltning.

7 §. Förhandsbesked. Det kan vara skäl att precisera om statsrådet är bundet av ministeriets förhandsbesked och i så fall om beslutet är bindande bara om förhandsbeskedet är positivt för kommunen.

10 §. Statsrådets beslutanderätt. Det framgår inte helt klart av bestämmelsen att statsrådet har beslutanderätt också i de situationer som avses i 9 §.

13 §. Ändringssökande. Enligt bestämmelsen ska statsrådets beslut iakttas även om det överklagas. Utskottet konstaterar att huvudregeln också vid beslut om administrativt tvång är att besvär skjuter fram verkställigheten. Om paragrafens 3 mom. inte kan ändras, bör det åtminstone motiveras bättre, anser förvaltningsutskottet.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet föreslår

att jord- och skogsbruksutskottet beakta det som sägs ovan.

FvUU 24/2009 rd — RP 232/2009 rd

Helsingfors den 26 november 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tapani Tölli /cent
medl. Thomas Blomqvist /sv
Juha Hakola /saml
Lasse Hautala /cent
Heli Järvinen /gröna
Pietari Jääskeläinen /saf
Timo V. Korhonen /cent

Petri Pihlajaniemi /saml
Raimo Piirainen /sd
ers. Ulla Karvo /saml
Elsi Katainen /cent
Veijo Puhjo /vänst
Pekka Ravi /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Sivonen.